

Motion till riksdagen

1988/89:Jo4

av Lars Ernestam m.fl. (fp)

med anledning av prop. 1988/89:10 om särskilda
åtgärder med anledning av algblooming och säldöd

I propositionen föreslås att 30 milj. kr. tillförs det marina miljöarbetet under innevarande budgetår. Samtidigt redovisas allmänna riktlinjer för särskilda åtgärder mot algblooming och säldöd.

Miljöproblemen i de svenska kusthaven är alarmerande. Rapporterna om situationens allvar kommer allt tätare. I början av juni beslutade riksdagen bl.a. om en aktionsplan mot havsföroreningarna. Denna plan kom för sent och innehöll inte tillräckligt långtgående förslag. Händelseutvecklingen under sommaren 1988 då bl.a. en omfattande algblooming förekom i Västerhavet har understrukt behovet av mer kraftfulla åtgärder.

Folkpartiet har i tidigare motioner utförligt redovisat förslag till åtgärder mot havsföroreningarna som går längre än dem regeringen presenterade i våras. Vid behandlingen av vårens miljöproposition skärpte riksdagen regeringens förslag på inte mindre än 19 punkter. Några av dem berörde bl.a. kravet på initiativ för en Nordsjökommission om havsföroreningarna. Men ytterligare åtgärder är nödvändiga:

- Ett förstärkt åtgärdsprogram mot kvävegödningen bör utarbetas. Det bör bl.a. innefatta införande av ett tydligt miljömål i jordbrukspolitiken och en omläggning av jordbruket i riktning mot minskad användning av gödsel och bekämpningsmedel. Ett införande av en arealersättning skulle underlätta en sådan omläggning. Förslag till ytterligare skärpta krav på de kommunala reningsverken bör ingå. Vidare bör åtgärdsprogrammet också innefatta åtgärder som berör trafiken, bl.a. en kraftig höjning av bilskrotningspremien för att påskynda förnyelsen av bilparken, en tidigareläggning av de skärpta avgasnormerna för dieselfordon och införande av hårdare avgasnormer för personbilar fr.o.m. 1995.
- Naturvårdsverket bör få i uppdrag att utarbeta en plan för avveckling av massaindustrins utsläpp av klorerade organiska ämnen senast till sekelskiftet.
- Miljögiftet PCB som bidragit till skador på sälarna bör totalförbjudas. Användningen av PCB i existerande transformatorer och kondensatorer bör avvecklas senast till utgången av 1992.
- Sverige bör ta internationella initiativ för att åstadkomma motsvarande förbud mot PCB i andra länder. "Långväga spridning från andra länder både via vatten och luft är en trolig förklaring till höga halter av PCB i

miljön i Sverige och Östersjön", skriver naturvårdsverket i sin skrivelse till regeringen om PCB.

Mot. 1988/89
Jo4

- Fler marina reservat bör inrättas. Naturvårdsverkets förslag från 1980 och materialet i verkets förslag till aktionsplan mot havsföroreningar utgör ett bra underlag. Syftet måste vara att skydda havsmiljön i dess helhet i berörda områden, dvs. även fauna och flora, och att skapa en fristad för känsliga arter. Regeringen bör utarbeta riktlinjer för en utökad reservatsbildning.

I propositionen lämnar statsrådet en redovisning av det internationella samarbete som pågår inom havsområdet. Däremot nämns inte riksdagens beslut att Sverige skall verka för att en särskild Nordsjökommission skall bildas. Vi utgår ifrån att detta är ett rent förbiseende och att socialdemokraternas motstånd mot riksdagens beslut inte innebär att regeringen också tänker förhålla ett verkställande.

För att redovisningen av de svenska önskemålen om internationellt samarbete skall bli komplett bör riksdagen emellertid upprepa sitt tidigare tillkännagivande om att Sverige skall verka för en särskild Nordsjökommission.

Den svenska havsforskningen har länge varit eftersatt. Det kan konstateras att denna forskning har varit föremål för ett i det närmaste konstant utredande sedan början av 1970-talet. Samtidigt har forskningens resurser urholkats, och flera viktiga forskartjänster har vakantsatts. Lokalfrågorna har delvis förbisetts, och angelägna uppgifter har blivit eftersatta.

Riksdagen riktade 1987 ett tillkännagivande till regeringen om utredning om ett Östersjölaboratorium med inriktning på forskning och undersökning av kustvattenmiljön och det kustnära fisket.

I samband med behandlingen av miljöpropositionen i juni 1988 uttalade riksdagen att miljösituationen i södra Östersjön är så allvarlig att ytterligare ansträngningar bör göras för att förstärka forskningsresurserna. Vidare ansåg riksdagen att en undersökning borde göras av baslaboratoriernas geografiska bevakningsområden m.m.

Samtidigt frånträdde riksdagen bl.a. med hänvisning till samarbete med högskolan i Kalmar den tidigare uppfattningen att ett särskilt laboratorium erfordras för södra Östersjön. Underförstått var att ett tillräckligt antal mätstationer måste inrättas.

Universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) har beslutat att ta fram en rapport om den marina naturvetenskapliga forskningen och organisationsfrågan. Denna utredning har nu slutförts och remissbehandlats. I propositionen hänvisas till ett "kommande förslag" från UHÄ.

Den nu föreliggande propositionen skall uppenbarligen ses som en reaktion på den akuta situation som uppstod i Västerhavet under sommaren 1988. Det finns ingen anledning att motsätta sig de anslag som föreslås, men vi kan konstatera att regeringen haft mycket god tid på sig att framlägga förslag innan den akuta situationen uppkommit.

Det är i nuvarande läge med den bristfälliga redovisning som föreligger mycket svårt för riksdagen att bedöma om den föreslagna fördelningen av beloppen är den rätta. Det framgår inte minst av det faktum att riksdagen

senare skall få ta del av det samlade förslaget grundat bl.a. på UHÄ:s rapport och utredningsarbete inom naturvårdsverket. Riksdagen bör i samband med beredningen av ärendet få ta del av det kompletterande material som finns tillgängligt.

Mot. 1988/89
Jo4

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställer vi

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till ett förstärkt åtgärdsprogram mot kvävegödningen i enlighet med vad som anförts i motionen,
2. att riksdagen hos regeringen begär att naturvårdsverket får i uppdrag att utarbeta ett förslag till plan för avveckling av massaindustrins utsläpp av klorerade organiska ämnen senast till sekelskiftet,
3. att riksdagen hos regeringen begär att PCB totalförbjuds senast i och med utgången av år 1992,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om internationella initiativ mot PCB-användning,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inrättande av ytterligare marina reservat,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en Nordsjökommission.

Stockholm den 20 oktober 1988

Lars Ernestam (fp)

Bengt Rosén (fp)

Anders Castberger (fp)

Håkan Holmberg (fp)